

PEPE AVILÉS

Director de la missió jesuïta de Bachajón de Chiapas



Compromès Més de 25 anys després d'haver-se incrustat en un petit poble de Chiapas, continua denunciant la desatenció dels pobles indígenes. Ho fa amb un discurs que firmaria Pere Casaldàliga, que entén l'Església plural i al servei dels pobres

“És possible una Església diferent, on la dona sigui igual que l'home”



JOAN SERRA

Discurs serè i pausat, no absent de contundència. Home entregat a la causa dels pobles indígenes, Pepe Avilés ha dedicat la seva vida a la defensa dels drets ciutadans des de la missió de Bachajón, un poble tseltal maia a la regió nord de l'estat de Chiapas (Mèxic). Ha visitat Barcelona convidat per Mans Unides, que ha presentat la campanya *No hi ha justícia sense igualtat*.

Què es va trobar quan va arribar a Bachajón el 1984?

Era una comunitat allunyada dels centres de població més desenvolupats. No hi havia ni carretera pavimentada. Em vaig trobar poques escoles de primària i secundària: només tres per cobrir una població d'unes 70.000 persones. Era una població abandonada, sense centres de salut. La missió de Bachajón funda la primera escola, un centre a partir del qual s'enforteix el poble i els habitants van fent possible nous avenços. Hi havia una desatenció enorme del govern.

Samuel Ruiz, el bisbe dels pobres i un dels referents de la teologia de l'alliberament, es converteix en un model a seguir per a la gent que treballa sobre el terreny.

A la Companyia de Jesús em demanen tres coses: aprèn la llengua, enamora't de les comunitats i no et comprometis políticament i socialment en allò que no podràs complir a mitjà o llarg termini. La de Samuel Ruiz és una trajectòria paral·lela a la de Pere Casaldàliga. Es converteix en un actor important, que agrupa altres bisbes del seu temps en el compromís de la justícia i dels pobles indígenes. Dedicava 40 anys a recórrer les comunitats indígenes, a acompanyar-les en la seva vida quotidiana i en les seves lluites. El 1974 hi ha un cita clau a la història de Chiapas: el congrés indígena, que coordina Samuel Ruiz. És la primera ocasió que tots els pobles indis es reuneixen per poder conversar de quatre temes centrals i problemàtics que tenen: educació, terra, salut i comerç. Samuel Ruiz té un paper determinant com a cap de la diòcesi. Ell va dir la següent frase: "Aquesta diòcesi opta pels pobres, i qui no opti pels pobres no té cabuda en aquesta diòcesi".

Un discurs calcat al de Pere Casaldàliga: "No hi haurà pau fins que no se socialitzi la riquesa".

És el mateix missatge. Samuel Ruiz trasllada aquest discurs als agents de pastoral religiosa, als sacerdots. Hi ha una empatia amb la lluita pels drets dels pobles indígenes.

Vostè va viure l'aixecament zapatista del 1994. I va escriure que les causes de l'aixecament van ser i continuen sent justes, tot i no compartir la via armada.

Després de l'aixecament, la diòcesi

va ser molt clara. No compartíem la via armada, però respectàvem l'aixecament de l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional (EZLN), perquè era per causes justes. Era un aixecament amb armes per aconseguir la pau, amb justícia i dignitat. Com ha estat fins al dia d'avui, amb les manifestacions del 21 de desembre. Com és possible que un moviment perduri durant 20 anys? Si coneixes la realitat, t'adones que des de l'aixecament fins avui hi ha més carreteres, però en benefici de qui? Hi ha més clíniques, ¿però quina és l'atenció que es dispensa? Hi ha més escoles i educació superior, ¿però de què serveix si els que surten graduats no troben feina a Chiapas i han d'emigrar? La qualitat en l'educació és miserable.

¿Hi ha hagut poca sensibilitat del govern federal respecte a la situació dels més pobres a Chiapas?

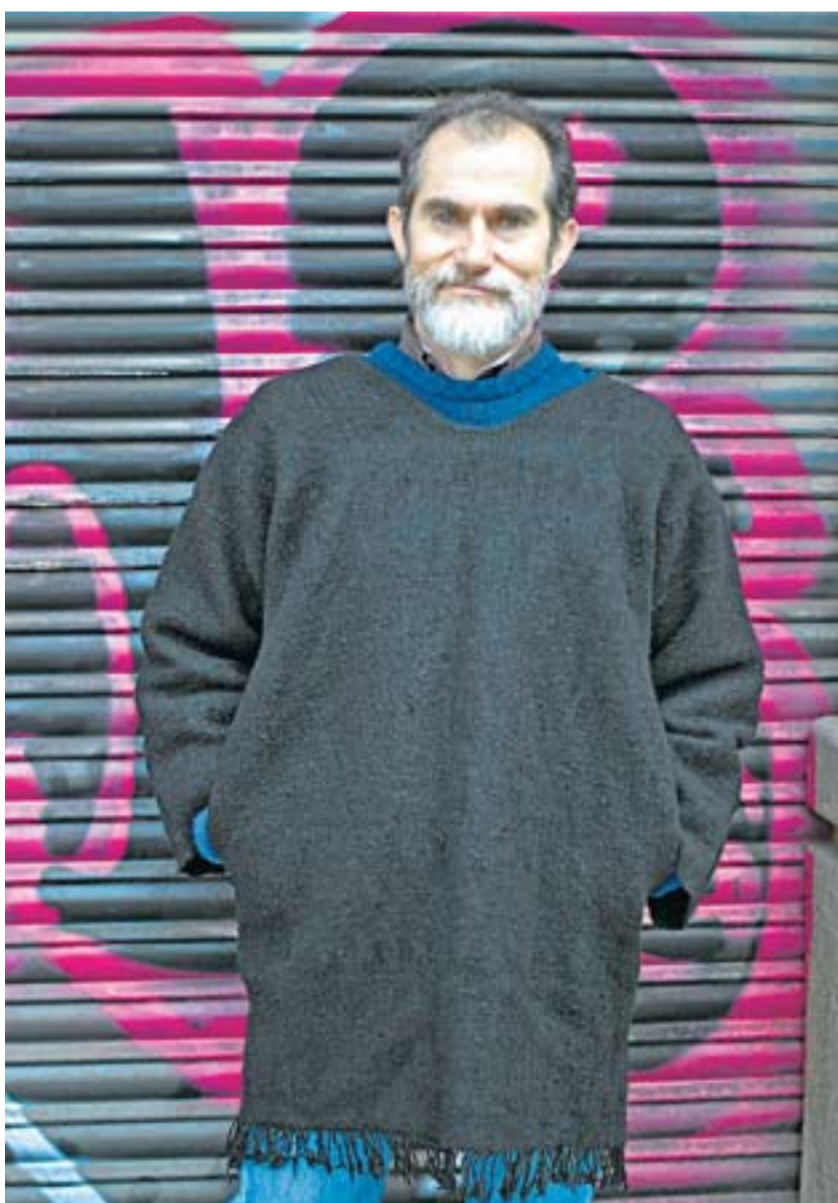
És una sensibilitat aprofitada, en benefici d'uns pocs, que són els mateixos de sempre. Les famílies que han governat durant dècades i segles. El governador de Chiapas és el més jove de Mèxic, amb una carrera que l'ha conduït d'estudiant a diputat, de diputat a senador, i de senador a governador. I no havia tingut cap experiència de govern. Quins interessos hi ha al darrere? El problema no és el desenvolupament sinó a qui beneficia aquest desenvolupament. Per què parlem de desenvolupament i no d'igualtat o de distribució de la riquesa?

Quins déficits té Chiapas avui?

Els programes governamentals són mesures mediàtiques que l'únic que han provocat tal com estan plantejats és l'assistencialisme, que porta a la desorganització, la humiliació i l'empobriment. El programa Oportunidades, per exemple, concedeix diners a les persones que tenen un tros de terra. Això no ofereix cap rendiment, no possibilita el desenvolupament a la regió i tampoc permet que la gent sembli. I es descuiden els cultius. Els recursos haurien d'anar acompanyats de programes que enforteixin les comunitats.

Vostès encarnen un tipus d'Església, la mateixa que defensa Casaldàliga. Quina Església és possible?

La feina de tots els que encarnem aquesta Església diferent enriqueix l'Església universal, tot i que Roma, durant deu anys, ha prohibit al nostre bisbe ordenar diaques, una cosa que nosaltres no hem pogut entendre. Perquè aquesta és una Església viva, que es reproduïx, en la qual participen els joves, i en la qual l'home i la dona hi tenen cabuda. Crec que és possible una Església diferent, on la dona sigui igual que l'home. En això hem d'aprendre molt de Jesús, que va predicar amb aquest missatge en una societat en què això era escandalós. —



Pepe Avilés, missioner jesuïta mexicà, va arribar a Chiapas de la mà de Samuel Ruiz, un dels referents de la teologia de l'alliberament. X. BERTRAL

un lloc

BACHAJÓN (CHIAPAS)

un referent

SAMUEL RUIZ

un número

13